

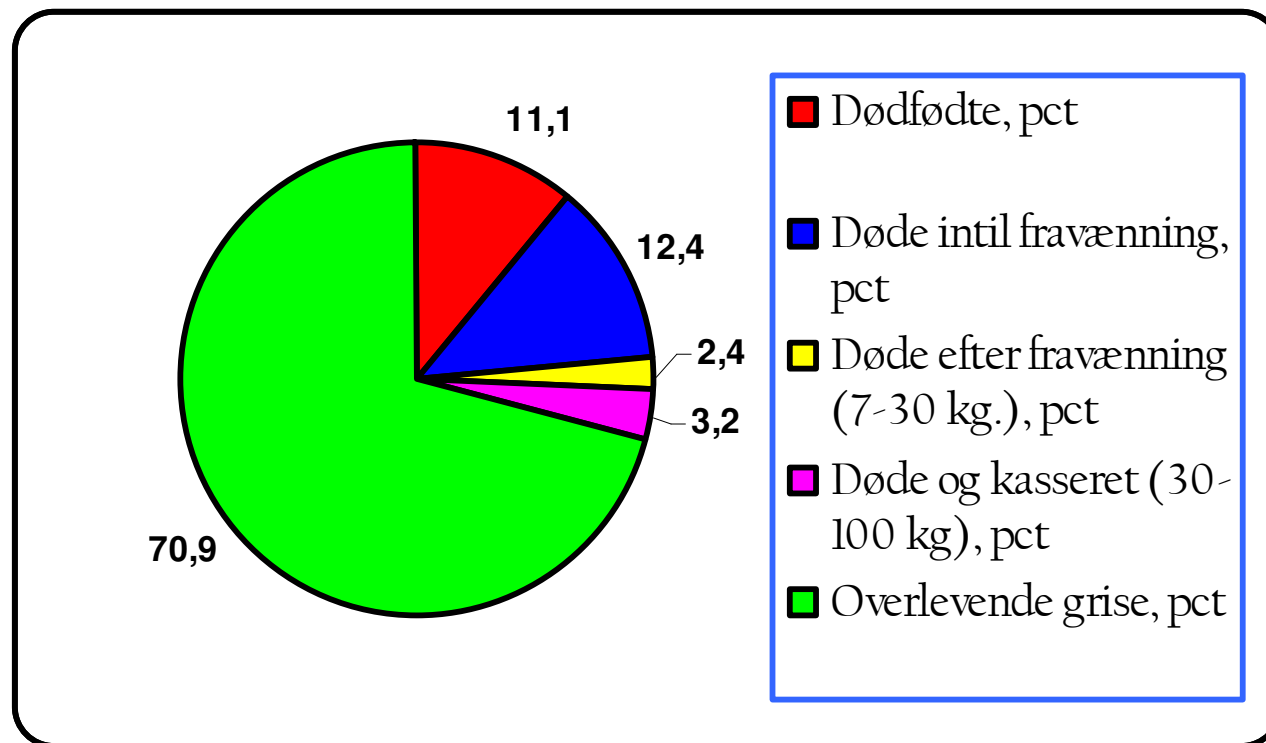
Effekt af fødselshjælp og aftørring af nyfødte pattegrise

Veterinært Speciale 2007

Susanne Leth Musse

Hvorfor beskæftige sig med dødfødte grise?

- Fordeling af dødelighed på totalfødte grise

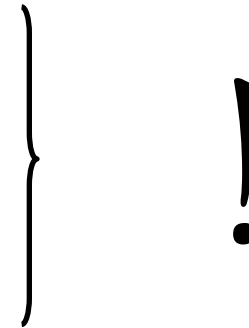

(mod. e. Sloth & Berthelsen, 2007)

Hvorfor beskæftige sig med dødfødte grise?

● Fordeling af dødfødte

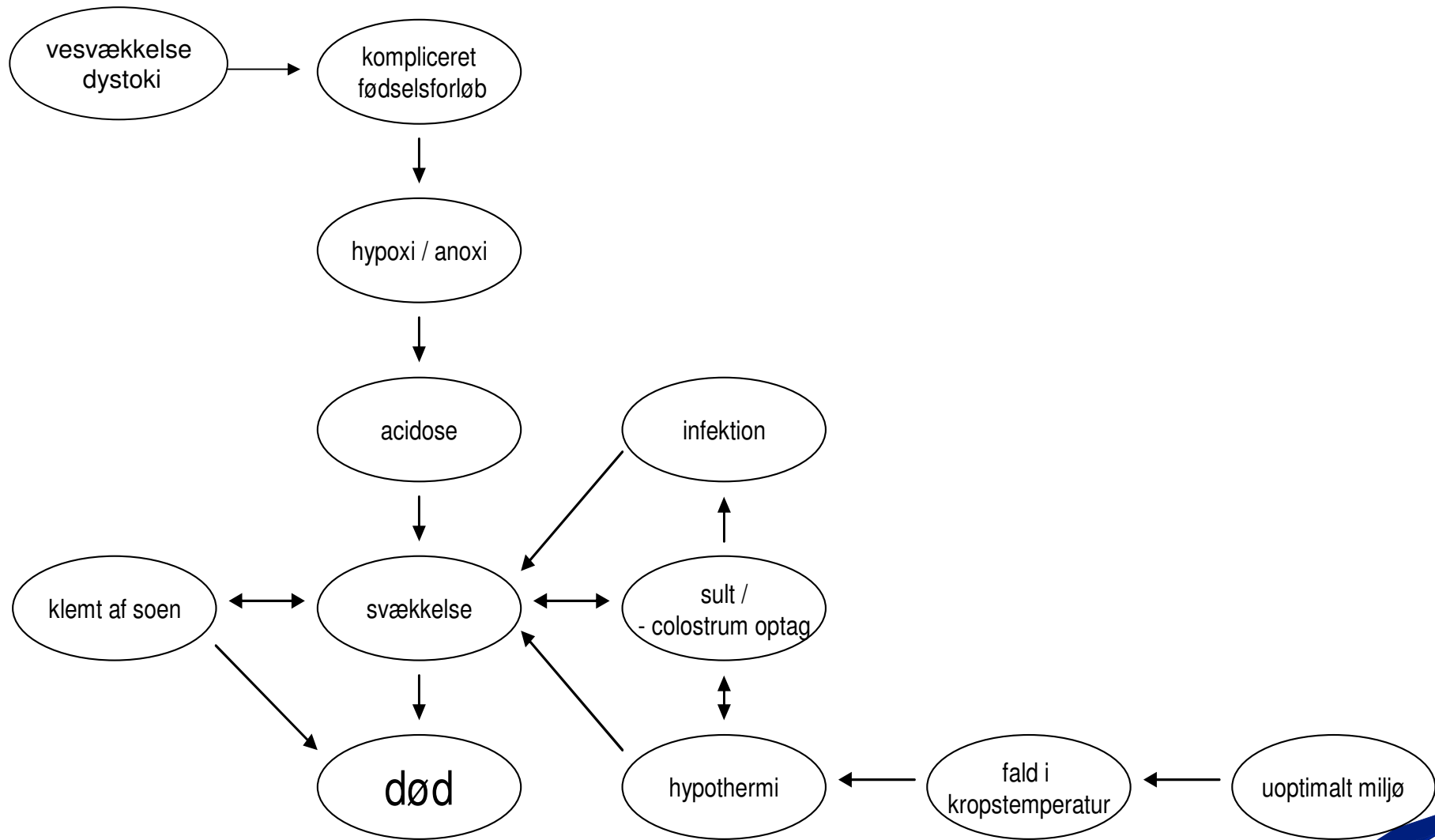
- 25 % dør før faring
- 60 % død under faringen
- 15 % dør efter faringen

(Bille et al., 1974; Kingston, 1989; Thorup, 2005)

Hvorfor beskæftige sig med dødfødte grise?

- Dødelighed i diegivningsperioden
 - 70-90 % dør indenfor 2-4 dage post partum
 - Hovedparten dør sfa. diagnoserne sult, svagfødte og klemt/ihjellagt
 - Hændelser i relation til fødslen

Fødslen: Overgang fra beskyttet intrauterint stadie til selvstændigt ekstrauterint liv

- regulation af iltoptagelse
- optagelse og metabolisering af næring og energi
- udskillelse af affaldsstoffer
- thermoregulering
- bekæmpelse af patogener

Tidligere forsøg - faringovervågning

- White et al. (1996):
 - + 1,1 gris/so ved fravænning
(aftørring, navle, ilt, bovin colostrum)
- Holyoake et al. (1995):
 - + 0,75 gris/so ved fravænning
(varmelampe, flytning, varmekasse, colostrum, splitamning)
- Hoy et al. (1995):
 - Aftørring halverer temperaturfald ($3^{\circ}\text{K} \rightarrow 1,5^{\circ}\text{K}$)
 - Korrelation ml. temperaturfald og efterfølgende dødelighed og tilvækst

Tidligere forsøg - fødselshjælp

- Holyoake et al. (1995):
 - Dødfødte reduceret fra 0,68 til 0,26 grise/kuld
(Fødselshjælp ved interval > 30 min.)
- English & Morrison (1984):
 - Dødfødte reduceret fra 0,84 til 0,44 grise/kuld
(Uspec. protokol)

Problemformulering

- Vil **flytning** af den nyfødte gris til yveret resultere i øget tilvækst og overlevelse for pattegrisen indenfor den første uge post partum?
- Vil **aftørring og flytning** af den nyfødte gris til yveret resultere i øget tilvækst og overlevelse for pattegrisen indenfor den første uge post partum?
- Vil **fødselshjælp** indsat, når et interval mellem to på hinanden følgende grise overstiger hhv. 60 eller 120 minutter, have indflydelse på antallet af dødfødte blandt de efterfølgende fødte grise?

Forsøgsopsætning

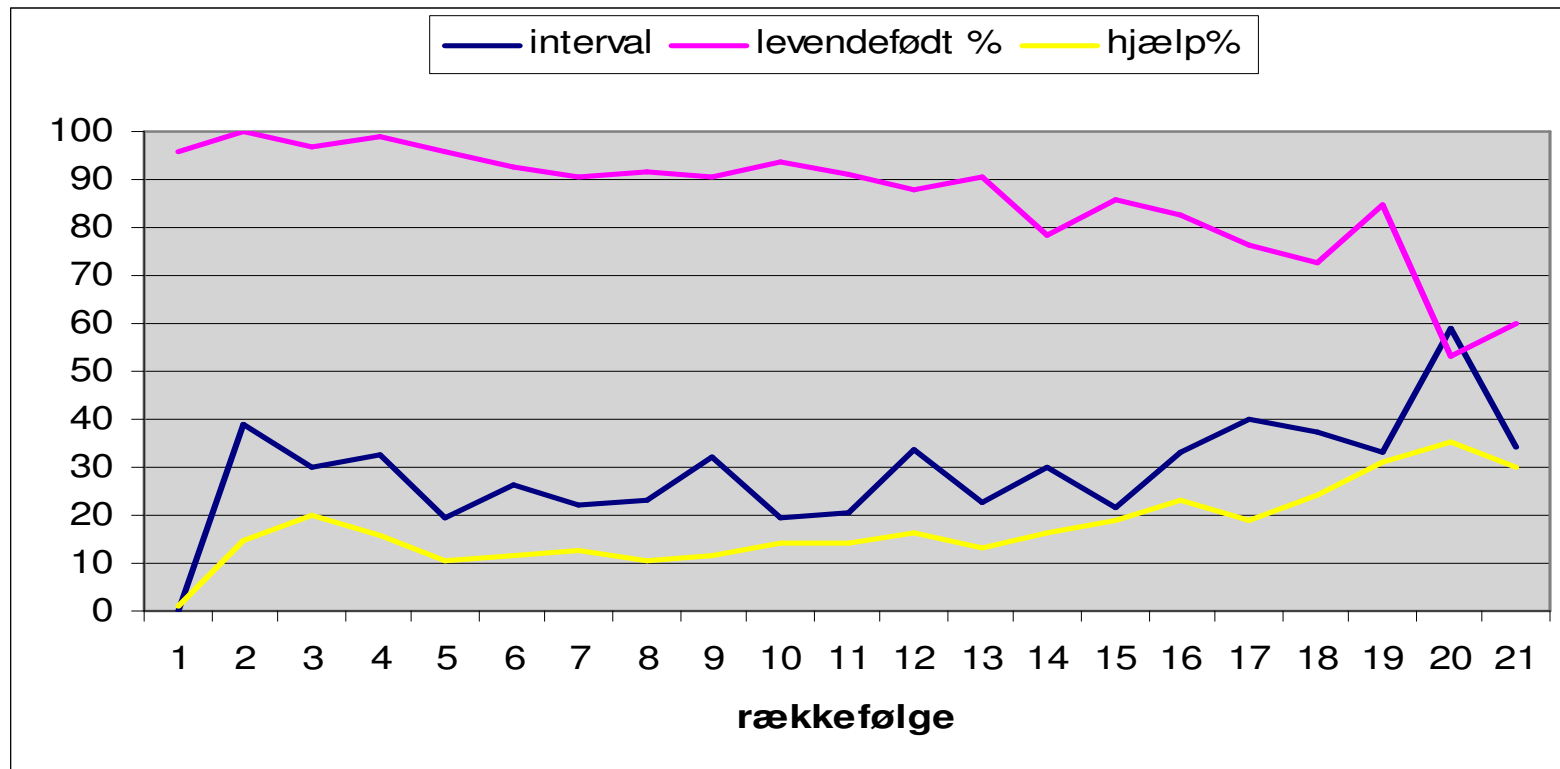
		Levendef./so	Dødf./so	Dødelighed frem til fravænning	
Besætning 1 (19.10.06- 20.2.07)	E-kontrol 1400 søer	13,3	2,1	12,6 % (28 dage)	
Besætning 2 (1.10.06- 31.12.06)	E-kontrol 750 søer	13,3	1,4	11,7 % (35 dage)	

- Registrering af fødselstidspunkt, rækkefølge, vægt, levende/død, behandling ifl. skema, fødselshjælp ved 60 eller 120 minutter bestemt ved lodtrækning, dødelighed frem til dag 7, vægt på dag 7.

Opgørelse af forsøget

	Antal faringer	Antal totalfødte	Levf./so	Dødf./so	Gns. tid til faring (min.)	Gns. interval ml. grisene (min.)	Grise født med hjælp (%)	Dødelighed 7 dage pp. (%)
Besætning 1	59	927	14	1,7	399	25,4	10,2	10,8
Besætning 2	37	627	15,4	1,5	483	28,8	21,2	15,2
Total	96	1554	14,6	1,6	433	26,8	14,6	12,6

Faringsforløb

Behandling af pattegrise ved fødslen

	I alt / Gns.	Beh 0 (kontrol)	Beh 1 (flytning)	Beh 2 (aftørring)
Grise, stk.	1400	482	472	446
Fødselsvægt, kg.	1,4	1,4	1,4	1,4
Tilvækst frem til dag 7, g. (559 grise indgår)	129	133	129	125
Døde indenfor den første leveuge, %	12,6	11,2	11,6	15,0

Behandling af pattegrise ved fødslen

– Grise født i kuldets sidste fjerdedel

Ved grise født i sidste 1/4 af kullet	I alt / Gns	Beh 0 (kontrol)	Beh 1 (flytning)	Beh 2 (aftørring)
Grise, stk.	362	123	126	113
Fødselsvægt, kg.	1,4	1,5	1,5	1,4
Tilvækst frem til dag 7, g. (153 grise indgår) ($P = 0,04$)	153	139	150	96
Døde indenfor den første leveuge, % ($P = 0,14$)	14,1	10,6	11,9	20,4

Behandling af pattegrise ved fødslen

- konklusion

- Flytning af den nyfødte gris til yveret har ikke positiv effekt i form af øget tilvækst indenfor den første uge post partum.
- Dødeligheden indenfor den første uge post partum blandt pattegrisene vil ikke reduceres ved at flytte grisene til yveret straks efter fødslen.

Behandling af pattegrise ved fødslen

- konklusion

- Aftørring og flytning af den nyfødte gris til yveret vil ikke resultere i øget tilvækst eller øget overlevelse for pattegrisene indenfor den første uge post partum.
- Tværtimod er der ved de sidstfødte grise i kuldet set en lavere daglig tilvækst indenfor den første uge post partum ved aftørring og flytning af grisen.

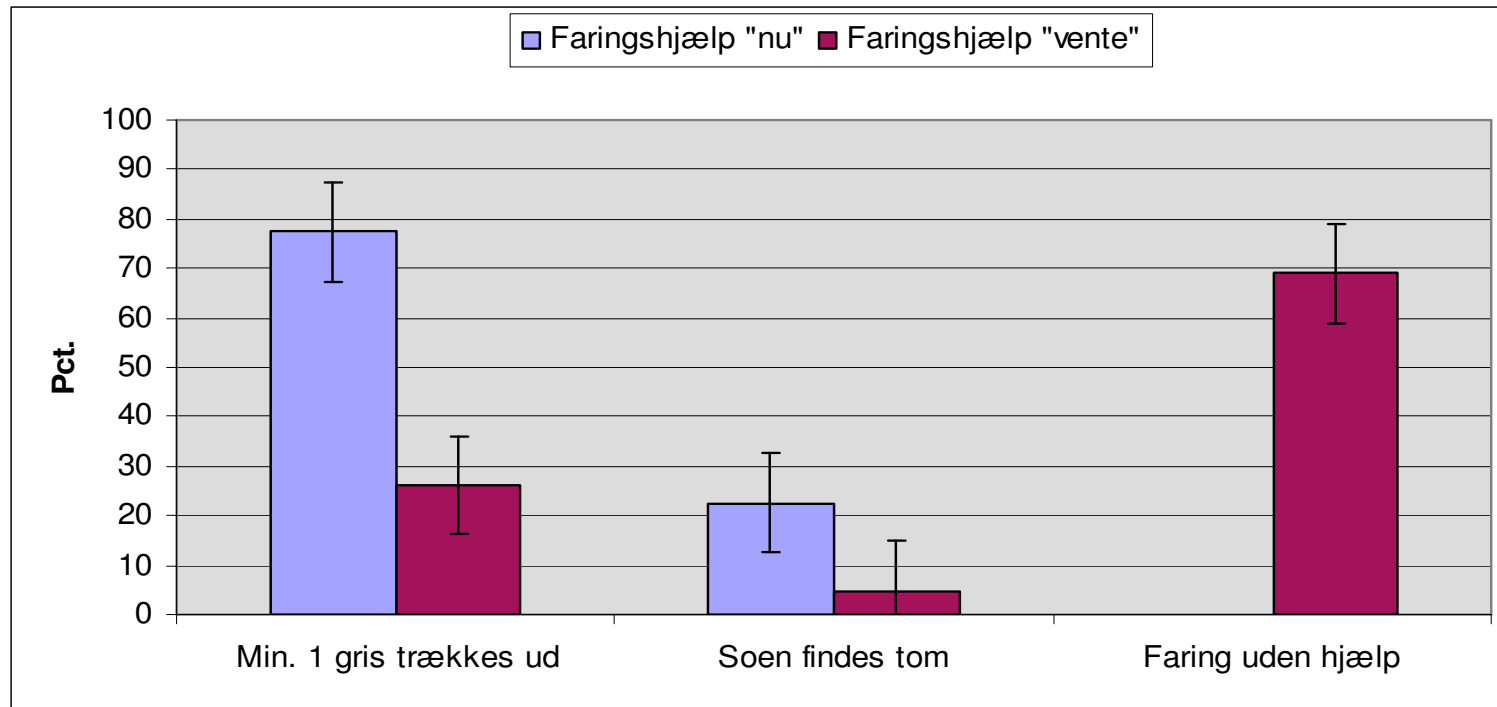
Fødselshjælp

- Søer der har fået faringshjælp
 - ældre
 - flere totalfødte grise
 - flere dødfødte

- Grise født med fødselshjælp
 - større fødselsvægt

Fødselshjælp – 1. lodtrækning

– 73 søer

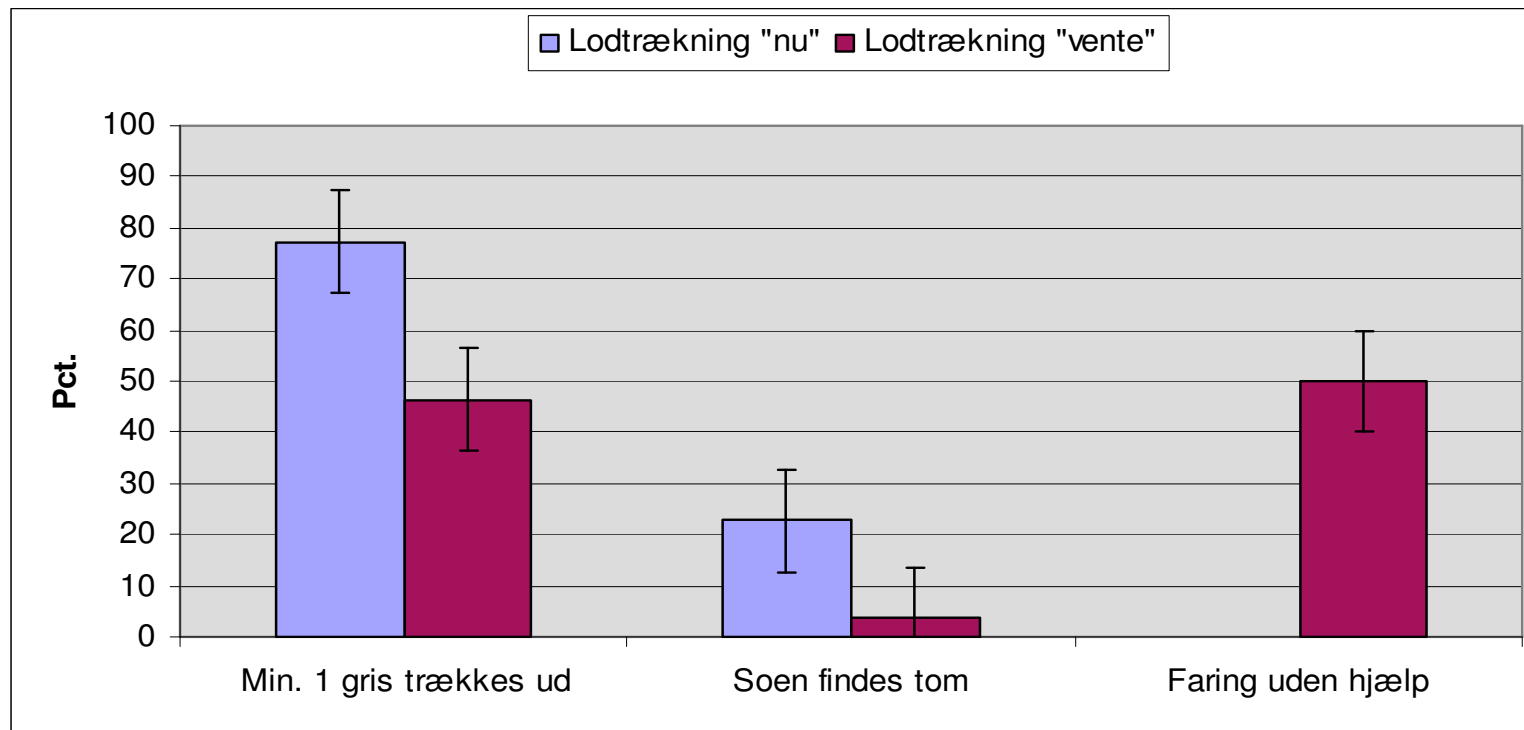

Fødselshjælp – 1. lodtrækning

- 33 af 73 lodtrækninger falder før 3. gris!
- Ingen dødfødte ved lodtrækning før 5. gris
- Ikke flere dødfødte blandt den 1. efterfølgende gris ved udfald "vente" end "nu" ($P=0,97$)
- Ikke flere dødfødte blandt de 3 efterfølgende grise ved udfald "vente" end "nu" ($P=0,39$)
- Ved lodtrækning efter den 6. gris i kuldets ses stærk tendens til flere dødfødte blandt de 3 efterfølgende grise ved udfald "vente" fremfor "nu" ($P=0,057$)

Fødselshjælp – 2. lodtrækning

– 50 søer

Fødselshjælp – 2. lodtrækning

- Jævn fordeling over kuldets rækkefølge
- Ikke flere dødfødte blandt den 1. efterfølgende gris ved udfald ”vente” end ”nu” ($P=0,27$)
- **Tendens til flere dødfødte blandt de 3 efterfølgende grise ved udfald ”vente” end ”nu” ($P=0,13$)**

Fødselshjælp - konklusion

- Fødselshjælp har indflydelse på antallet af dødfødte grise.
- Jo senere i faringsforløbet og efter jo flere gange intervallet fra den sidst fødte gris overstiger 60 minutter
 - jo vigtigere er det at indsætte med fødselshjælp ved 60 frem for 120 minutter fra den sidst fødte gris.

● HUSK !

- Besætningsforskelle
- Individforskelle
- Erfaringsgrundlag